

Jeg har ogsaa været her længe nok til temmelig godt at kende Skolereformens Historie, og jeg har været her længe nok til at vide, at den ærede Minister har Ret, naar han giver en Antydning af, at denne Sag ikke er saa ganske let at føre igennem. Det er en bekendt Sag, at her staa to Partier eller to Retninger, om man vil, meget skarpt lige over for hinanden, Tanken om Friskolevæsenet og Tanken om Statskolevæsenet; men at man ikke saa ganske let kommer over en Sag af denne Art, det tror jeg, at den ærede Minister har Ret i. Hvad jeg imidlertid vil bebrejde den meget ærede Ordfører, er, at han sagde, at vi skulle være meget varomme med at stemme for et Forslag af den Bestaffenhed som det her foreliggende, fordi der kunde lægges et Tillidsvotum til vedkommende Minister eller hele Regjeringen ind deri. Dette nedlægger jeg for mit Bedkommende Protest imod. Overhovedet vil jeg sige den ærede Ordfører, at mig er det ligegyldigt, hvilke Mænd der sidder ved Ministerbordet, naar de blot tilnærmelsesvis ville gaa ind paa de Forslag, som jeg anser for rigtige. (Ordføreren: Hør!) Det siger den ærede Ordfører „Hør“ til, og jeg vil bede det ærede Thing nøie høre, naar jeg siger, at man ikke skulde sidde her hovedsagelig for at lave Ministre. Dette er en Tanke, som jeg vil nedlægge en alvorlig Protest imod. Jeg er maasse i Modsetning til den ærede Ordfører i et saadant Tilfælde, idet jeg ikke har en eneste Streg i Livet af den Slags Tanker, som den ærede Ordfører maasse har en hel Del af, og det er derfor, at jeg bedre kan frigjøre mig for slige Drømme. Det var for Næsten meget interessant at se og høre den ærede Ordførers Optraeden ligeoverfor det her omhandlede Spørgsmaal baade igaar og idag. Han gjorde sig tilsyneladende megen Umage for at være vittig, morsom og behagelig, men han kunde ikke skjule sin Brede hærken lige over for det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther) eller lige over for Enhver, der vovede at slutte sig til dette Forslag, ja, det er endog saa gaaet saa vidt, at det har været nødvendigt for den ærede Ordfører at lade Thinget vide, at jeg har været paa Landet en lille Tid. Ja, det er ganske vist, jeg har været paa Landet, og jeg vil benytte Leiligheden til at takke den ærede Ordfører, fordi jeg har haat Tid til at være paa Landet; thi at der har været Leilighed for mig til at være paa Landet, skylder jeg ham og hans Venner, dem skylder jeg, at jeg er forfæaaet for at have med Andet at bestille, end hvad der foregaaar paa Landet. Om jeg overhovedet har ligget længere paa Landet end mange ærede Medlemmer, er Lovd underkastet. Jeg antager imidlertid, at den ærede Ordfører ikke har sagt det for at sige mig en Behagelighed, men i ethvert Fald er jeg kommen tidlig nok tilbage, — og det er maasse derfor, at hans Willie skriver sig — til at støtte det Forslag, der her foreligger. Jeg har tidligere sagt,

at jeg ikke holder af den Form, hvori dette Tilskud fremtræder, og jeg har sagt, at man meget nødtigt skulde tage imod de Principer, der ere nedlagte deri. (Stemmer: Hør!) Ja, jeg siger ogsaa, lader os høre det, men Nød bryder alle Love og lige saa godt i dette Tilfælde, som ved mange andre Leiligheder (Stemmer: Na!) Ja, man kan sige „Na“ saa mange Gange man vil, men jeg kan ikke gjøre for, at jeg i min Tjælelse er meget stærkt paavirket af de Oplysninger, vi have faaet, Skolelærernes Kaar vedrørende, derhen, at jeg kan bære mig og lægge en hel Del Former til Side for Sagen selv. Da jeg nu ikke ser nogen Mulighed for i den nærmeste Fremtid at komme de fattige Skolelærere til Hjælp paa anden Maade end ved, hvad her foreligger, saa tilside sætter jeg Formen og gaar ind paa Forslaget, saaledes som det er. Vi have baade den ærede Ministers og den ærede Ordførers Vidnesbyrd om, at det har lange Udsigter med at komme til en Forstaaelse eller Overenskomst om en Skolereform; men naar dette er Tilfældet, — og det vil vist Ingen benægte —, lader os saa være enige om, at alle Tanker om vordende Regjeringer af dette eller hint Parti skulle være endte, og ikke tage Hensyn til, om der skal ligge Tillid eller Mistillid i dette Forslag, men ganske simpelt se hen til, at der er en stor Del Skolelærere i Danmark, som for Tiden leve i meget fortrykte Kaar, og saa gjøre, hvad der staa i vor Magt for at afhjælpe en saadan Trang. Jeg har jo sagt, at jeg skal være villig til, hvis Forslaget kontner frem paa en anden Maade end den foreliggende, paa en Maade, som bedre tilfredsstiller den ærede Ordfører, med største Fornøielse at gaa med dertil, og derfor har jeg saa indstændig henvendt mig til den høitærede Kultusminister for at formaa ham til at komme det nuværende Flertal bedre imøde, end det nu synes at være Tilfældet med Hensyn til det foreliggende Spørgsmaal. Desværre hører jeg nu, at den ærede Minister ikke agter at gjøre det, men desuagtet afholder det mig ikke fra at støtte Forslaget, som det nu er; Noget er dog bedre end Intet. Endnu skal jeg til Slutning bemærke, at det er meget beklageligt, naar man overfor en Sag, som man dog anser for meget vigtig og saa vigtig, at den fortjener en saadan Motivering, som vi hørte fra det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds (N. Jensen) igaar, hører, at han efter at have søvet paa det i Nat, er kommet til et ganske modsat Resultat af det, hvortil han kom igaar. Ja, man kan jo ganske vist have forskellige Syn og Drømme om Natten, men det er nu engang i mine Dine uheldigt. Jeg vil ikke haabe, at det hos det ærede Medlem eller nogen Anden af mine Venner skal gjentage sig. Vel gjorde det ærede Medlem sig megen Umage for at motivere sin Tilbagegang, og jeg fulgte ham meget nøie, men, uagtet han lagde megen Skarpsindighed for Dagen i at udfinde Grunde, som